

Шүүвр көдлмш. (демоверсия №1)

I. Текстэр көдлһн.

1. Зуни өрүн өрлэ цунцг халун болна. 2. Төгэлндэн өвсн халһрад бээнэ. 3. Өрүн өрлэ салькн сержннэ. 4. Богшурһас жиргж байрлна. 5. Зуни цагт мал эрт кеер һарч идшлнэ. 6. Удан боллго һарн өөдлэд һархла, сөөднь унсн өвснэ чиг даруны хагсна. 7. Һал үдин алднд халун улм догшдад одна. 8. Генктн салькн эргэд, энд-тендэс тасрха хар үүлд бархлзж һарч ирэд, нег-негнлэрн негдэд одцхана. 9. Һал цэклэд, оһтһу ду һарад, хур суулһар асхжаснла эдлэр эклэд орна. 10. Өргн тег амрад, байрар дүүрнэ.

Сурврмудт бичмр хэрү өгтн:

1. *Зуни өрүн ямаран болна?*
2. *Зунын йиртмжэ ямаран бээдлтэ?*
3. *Өдрин туршарт теңгрин бээдл яһжэ хуврнэ?*
4. *Юн учрар тег амрад, байрар дүүрнэ?*

2. Эн үгмүдт зөрүд чинртэ үгмүд немж бичтн.

Өрүн, халун, удан, өргн.

II. «Зунын амрлһн» гидг төрэр келвр тогтаһад бичтн (5 зэнг).

Демоверсия №2

Текст буулһж бичэд, кергтэ түдлһнэ темдгүд тэвтн

Үвлин цаг билэ. Чингиз Санж хойр уулынцар йовж йовла. Теднд таньдг көгшэ харһв. Көгшэ буурлтсн, цастсн сахлан альхарн илн бээж келв Ай, эвртэ догшн киитн болжана. Би бееләһән гертән мартчкжв. Хойр һарм зөвәр даарад бээв. Аав, мини беелә автн, йир дулан гиж Санж келв. Эврәннь хойр бееләһән һарасн тээлэд, көгшэд бэрүлв. Көгшэ терүнднь йир икәр байрлв. Ханжанав, йир цаһан седклтэ бээжич. Зуг үзжәнч, мини хойр һар ямаран ик. Чини хойр беелә мини ик һарт багтшго. Эврән шулуһар зүүж ав. Бийинчн һар даарх гиж көгшэ көвүг һараснь көтлв. Тегэд һурвулн герүрн ирцхэв.

1-гч даалхвр

Тенгрин бээдл ямаран билэ?

- А) дулан Б) киитн
В) серүн В) халун

Санж көгшэд ю бэрүлнэ?

- А) сахлан Б) альхан
В) харан В) беелэхэн

Санж ямаран көвүн бээж?

- А) догшн Б) буурлтсн
В) седклтэ В) эвртэ

Зөрүд чинртэ үгмүд бичгн.

көгшә –
буурл сахлта –
даарна –

Үгмүдиг тогтацарнь йиллгн.

көгшәд
седклтә

Зэңгин синтаксическ йилллт кетн.

Көгшә терүнднь йир икәр байрлв.

Демоверсия №3

Эн йовдл Элстд болла. Ээж Кермнэ герүүр көвүд-күүкд өдрин дуусн ирлдв. Эдн цугтан школд сурхуль сурдг сурхульчнр. Ээжин харудт йир сээхн цецгүд урһна. Сурхульчнр хулдж авхар ирцхэж. Ээж Кермн хулдсн уга. Цугтаднь баахн-баахн багла кеһэд, цецгүд өнгөр өгв. Сурхульчнр багшнртан өгхэр бээхинь ээж Кермн меднэ. Күүкд-көвүд ээжд ханж, байрта хэrv. Ээж Кермн бас байрта бээнэ. Күүнд сә кеж, әмт байрулсн ямаран сән!

Тиим ик байрта ээж хонла. Өрүнднь босад, цецгүдүрн ээж иrv. Өцкүлдүрк сээхн цецгүднь хуллата, һазрт ишкәтә кевтнэ. Кен иигж үрәсн

болхмб? Көгшн ээжиг кен тийгж өөлүлсмб? Ээжин цаһан санаһинь кен, ямаран хар саната күн һундасмб? Хулхан цецгэр багштан, экдэн, эгчдэн бас белг өгдг эмтн бээдг бээж. Терүгинь эмтн медхлэ, яахм?

Даалһврмуд

I. Текстэр көдллһн.

- 1.1. Текст айслулж умштн.
- 1.2. Умшсн текстд нер өгтн.
- 1.3. Текстин һол төринь медүлжэх зэңг буулһж бичтн.
- 1.4. Нег эңгин учр-утхинь амн үгэр келж өгтн.
- 1.5. Текстэс причастьс, деепричастьс буулһж бичтн. (5-6).
- 1.6. Үгмүдин морфологическ йилһлт кетн.

һарудт

урһна

- 1.7. Үгмүдиг тогтацарнь йилһтн.

сурһульчнр

багшинртан

цецгүдүрн

- 1.8. Өөрхн чинртэ үгмүд бичтн.

байрта –

өөлүлхв –

- 1.9. Зэңгин синтаксическ йилһлт кетн.

Ээж Кермнэ герүр көвүд-күүкд өдрин дуусн ирлдв.

Шүүвр көдлмш №4

Цэ.

1. Цэ — хальмг улсин һол хот. 2. Хальмг улс хот уухларн, эрк биш хальмг цээһэр эклнэ. 3. Хальмг цээг «жомба» гиж нерэднэ. 4. Хальмг цэ үстэ, тоста, затыта, давста, хальмпрта болна.

5. Өдр болһн шин чансн цээһэр бидн дееж өргнэвидн. 6. Цэ шиңгн болвчн, хотын дееж гиж үлгүрт орна.

7. Цээхэс ах юмн уга гиж келгднэ. 8. Ирсн гиичд түрүлэд цэ өгнэ. 9. Цэ чанжахла, күлэхэд, ууһад һардм. 10. Цээг эс уувчн, амсад һардмн. 11. Хальмг цээг йирн йис дөкж, зөв эргүлж самрдг, цээг кемтрхэ аһд кедго, аһта цэ хойр һарарн бөрүлж өгдг, гидг хальмг авъяс бээнэ.

Грамматическ даалһвр багшин хэлэцэр.